

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาบทบาทของทางเดินเท้าในเขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาย่านธุรกิจ บริเวณถนนสีลม เขตบางรัก
นักศึกษา	นางสาวอติภา มหารักษ์กะ
รหัสประจำตัว	37062116
ปริญญา	การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
พ.ศ.	2541
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ พงษ์ขวัญ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เพื่อให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ และสภาพปัญหาของทางเดินเท้าในทัศนคติของคนเดินเท้าย่านธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบทางเดินเท้าในเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร บริเวณถนนสีลมซึ่งเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญ แต่เนื่องจากบริเวณถนนสีลมด้านตะวันออก กำลังดำเนินการก่อสร้างโครงข่ายระบบรถไฟฟ้า กทม. ดังนั้นจึงเลือกทำการศึกษาเฉพาะบริเวณถนนสีลมด้านตะวันตกเท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. สภาพการใช้บริการทางเดินเท้าบริเวณพื้นที่ศึกษา 2. พฤติกรรมในการใช้เดินเท้าของคนในพื้นที่เขตธุรกิจบริเวณพื้นที่ศึกษา 3. ทัศนคติ ความต้องการของคนเดินเท้าเกี่ยวกับสภาพทางเดินเท้า บริเวณพื้นที่ศึกษา 4. เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขสภาพทางเดินเท้าในบริเวณพื้นที่ศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยทำการสำรวจข้อมูลภาคสนามซึ่งใช้วิธีแจกแบบสอบถามคนเดินเท้าในพื้นที่ศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ(Systematic Random Sampling) โดยให้ส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และจากการทำสำรวจสภาพพื้นที่โดยใช้วิธีสังเกตการณ์พฤติกรรมของคนเดินเท้าบริเวณพื้นที่สำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้บริการทางเดินเท้า บริเวณจุดสำรวจต่าง ๆ ในช่วงวันและเวลาที่ทำการสำรวจ และข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากร พฤติกรรม และทัศนคติของคนเดินเท้าในพื้นที่ศึกษา โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS/FW ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า ทางเดินเท้าบริเวณพื้นที่ศึกษา มีสภาพการใช้บริการในช่วงวันราชการหนาแน่นกว่าในช่วงวันหยุด โดยพบว่ามีปัจจัยด้านประเภทการใช้ที่ดิน ลักษณะของกิจกรรมในการใช้ที่ดินนั้น ๆ , ช่วงวันของสัปดาห์ และช่วงเวลาต่าง ๆ ของวัน อีกทั้งปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งและ

ความสะดวกในการเข้าถึง โดยพิจารณาจากจำนวนเส้นทางในการเข้าถึง เป็นตัวแปรที่สำคัญ ซึ่งทำให้ปริมาณการสัญจรของทางเดินเท้าในแต่ละพื้นที่สำรวจแตกต่างกัน

สำหรับพฤติกรรมการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ จะอาศัยรถประจำทางมากกว่าการเข้าถึงโดยวิธีอื่น ซึ่งจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของประชากรตัวอย่างพบว่า วิธีการเดินทางเข้าถึงพื้นที่ศึกษานี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านระดับการศึกษา และระดับรายได้ของประชากร ส่วนพฤติกรรมในการเดินเท้าของประชากรตัวอย่าง พบว่าประมาณกว่า 2 ใน 3 ของประชากรตัวอย่างทั้งหมด นิยมการเดินเท้าเพื่อการจับจ่ายซื้อของ, การทำธุระส่วนตัว และเพื่อการเดินทางไปต่อรถ ซึ่งในการเดินเท้าแต่ละครั้งของประชากรตัวอย่างโดยมากจะใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ยไม่เกิน 20 นาที และมีพฤติกรรมในการข้ามถนนโดยใช้ทางข้ามทุกครั้ง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านทัศนคติบริเวณพื้นที่ศึกษาของประชากรตัวอย่าง พบว่าประมาณกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรตัวอย่างมีสาเหตุที่เลือกการเดินเท้าเพื่อเข้าถึงพื้นที่ต่าง ๆ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้น เนื่องจาก การเดินเป็นวิธีการเดินทางที่มีความคล่องตัวสูงและเข้าถึงจุดหมายโดยรวดเร็ว อีกทั้งจุดหมายบางแห่งไม่สามารถเข้าถึงได้โดยวิธีการอื่นนอกจากวิธีเดินเท้าเท่านั้น สำหรับทัศนคติด้านอุปสรรคในการข้ามถนนบริเวณพื้นที่ศึกษา พบว่า ประชากรตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งมีความเห็นว่าการที่ยานพาหนะต่าง ๆ ไม่ยอมหยุดให้ข้ามเป็นอุปสรรคอย่างมากในการข้ามถนน และพบว่า สิ่งกีดขวางบนทางเดินเท้าที่เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการเดินเท้าในทัศนคติของประชากรตัวอย่าง ได้แก่ การซ่อมระบบสาธารณูปโภค, หาบเร่-แผงลอย, อุปกรณ์ก่อสร้าง และวินมอเตอร์ไซด์ ที่ใช้พื้นที่บริเวณทางเดินเท้า สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของบริเวณทางเดินเท้าในพื้นที่ศึกษา พบว่าประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าในด้านความสะดวกและความเป็นระเบียบสวยงามของพื้นที่บริเวณทางเดินเท้าในย่านนี้ ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ รวมทั้งมีความคิดเห็นว่า พื้นที่ย่านนี้มีปัญหามลพิษทั้งทางเสียงและทางอากาศอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง ส่วนทัศนคติในแง่บวกต่อสภาพทางเดินเท้าบริเวณพื้นที่ศึกษา ในความคิดเห็นของประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า ด้านการจัดสภาพร่มเงาในพื้นที่, ด้านความปลอดภัย และด้านประสิทธิภาพของทางเดินเท้า เป็นที่น่าพอใจ และมีประสิทธิภาพพอสมควรในระดับหนึ่งและมีความต้องการให้ปรับปรุงสภาพทางเดินเท้าในย่านนี้ โดยการเพิ่มขนาดของพื้นที่ และปรับปรุงสภาพพื้นผิวทางสัญจรให้มีความสม่ำเสมอ และมีความต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณการสัญจรอย่างเพียงพอ และทำให้เกิดความสะดวกสบายแก่คนเดินเท้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้นำผลการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางการเสนอแนะต่อไป